

Mun elämä -koulutuspilotti

2019-2020

Mirka Nenonen & Erno Hokkanen

Sisällysluettelo

1. HARJULAN SETLEMENTTI RY JA MAAHANMUUTTAJATYÖ	3
2. MUN ELÄMÄ –KOULUTUSPILOTTI	3
2.1. Toimintaan ohjautuminen, verkostoyhteistyö ja markkinointi	4
2.2. Osallistujat	7
3. KOULUTUSPILOTIN SISÄLTÖ JA TOIMINTA.....	8
3.1. Ryhmätoimintojen toteutus	8
3.2. Henkilökohtainen tuki ja ohjaus	10
3.3. Etätoteutus 18.3.–31.3.....	11
4. TULOKSET JA TOIMINNAN ARVIOINTI	12
4.1. Tavoitteet.....	12
4.2. Saatu palaute	15
4.3. Pilottimalli.....	18
5. YHTEENVETO	20

I. HARJULAN SETTLEMENTTI RY JA MAAHANMUUTTAJATYÖ

Harjulan Settlementti ry on monialainen, voittoa tavoittelematon organisaatio, joka tuottaa palveluita kaikenikäisille, päiväkotitoiminnasta kansalaisopistotoimintaan ja työikäisille suunnatuista palveluista senioripalveluihin. Settlementit ovat kokeneita maahanmuuttajatyön tekijöitä ja monet niistä ovat toteuttaneet vuosien varrella ympäri maata lukuisia maahanmuuttajiin kohdentuneita tuki- ja valmennustoimia. Harjula on toteuttanut ja kehittänyt maahanmuuttajatyötä aktiivisesti noin vuodesta 2013 lähtien.

Harjulan Settlementin maahanmuuttajatyö muodostui projektin toteuttamisaikana luku- ja kirjoitustaidon koulutuksesta sekä maahanmuuttajanuorille suunnatusta Minun Suomi –opintoryhmästä. Mun elämä täydensi toimintaa erittäin hyvin tarjoten pääasiassa kotoutumisajan ylittäneille maahanmuuttajille suomen kielen opetusta ja työelämätaitoja vahvistavaa toimintaa. Kohderyhmä ja toimintamalli oli Harjulan Settlementille uusi, sillä tätä kohderyhmää ei ole aikaisemmin otettu pääasialliseksi kohderyhmäksi maahanmuuttajatyössä.

2. MUN ELÄMÄ –KOULUTUSPILOTTI

Tämä koulutuspiлотtihanke sai rahoituksensa Opetushallitukselta (opintoseveliaavustus maahanmuuttajien kielitaidon sekä yhteiskunta- ja työelämävalmiuksien vahvistamiseen).

Mun elämä –koulutuspiлотin tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa maahanmuuttajille koulutusta sekä kuvata ja julkaista kyseinen toimintamalli ja sen tulokset.

Koulutuksen tavoitteena oli

1. vahvistaa osallistujien kielitaitoa
2. vahvistaa osallistujien yhteiskunta- ja työelämätaitoja
3. osallistujien omien tavoitteiden kirkastaminen ja polun löytäminen niiden saavuttamiseksi sekä
4. vahvistaa osallistujien työelämä- ja opintovalmiuksia.

Tavoitteena oli järjestää joustavaa ja osapäiväistä toimintaa, johon myös kotivanhemmillä olisi mahdollisuus osallistua. Osallistujamarkkinointia oli tavoite kohdentaa juuri heihin ja heille oli tavoitteena

tarjota mahdollisuus ottaa alle kouluikäiset lapset mukaan toimintaan. Koulutuspilotin pääkohderyhmänä oli työttömät tai työelämän ulkopuolella olevat maahanmuuttajat, joiden kotoutumisaika on päättymässä tai päättynyt. Osallistujien työelämä- ja opiskelutaitojen tulisi vahvistua, jotta he voisivat siirtyä eteenpäin kohti työtä ja opintoja.

Alkuperäisen hankesuunnitelman mukaan tavoitteena oli saada 50 opiskelijaa mukaan toimintaan kahden vuoden aikana. Rahoitusta myönnettiin alkuperäistä suunnitelmaa vähemmän, joten toiminta-ajaksi muodostui yksi vuosi. Tästä muutoksesta johtuen tavoitteeksi voitiin asettaa 25 opiskelijan saaminen mukaan toimintaan.

Projektissa työskenteli osa-aikaisesti neljä henkilöä: projektisuunnittelija Mirka Nenonen, S2-kouluttaja Anne Herpiö, projektityöntekijä Najla Al Kurde sekä projektipäällikkö Erno Hokkanen.

Lisäksi tarjosimme useita työssäoppimispaikkoja eri koulutusten ja oppilaitosten opiskelijoille osana maahanmuuttajatyön kokonaisuutta.

Mun elämän työntekijätiimi

2.1. Toimintaan ohjautuminen, verkostoyhteistyö ja markkinointi

Mun elämä –koulutuspilotin toiminta käynnistettiin verkostotyöllä ja markkinoinnilla huhtikuussa 2019. Projektisuunnittelija ja projektityöntekijä suunnittelivat nelikielisen esitteen toiminnasta (suomi, arabia, venäjä, turkki). Korttia jaettiin aktiivisesti koko hankkeen toiminnan ajan. Toiminnasta kerrottiin säännöllisesti sähköisellä uutiskirjeellä sekä sosiaalisessa mediassa.

Toimintaan osallistuneet henkilöt ohjautuivat mukaan monen eri tahon kautta. Erityisesti toiminnan alussa TE-palvelut ja Vauhdittamo olivat tärkeitä ohjaustahoja. Myöhemmin mukaan tuli opiskelijoita

myös kavereiden kautta sekä usean eri tahon ohjaamina. Tiivis yhteistyö mahdollisti opiskelijoiden mukaan ohjautumisen tasaisesti koko projektin toimintavuoden ajan.

Toimintaan ohjautumista sekä alueellista yhteistyötä tuki myös hankehenkilöstön aktiivinen osallistuminen alueen toimijaverkostojen kokoontumisiin ja tapahtumiin, esim. monikulttuurisen nuorisotyön verkostoon ja Lahden seudun maahanmuuttajakouluttajien verkostoon.

Esimerkkejä verkostoyhteistyöstä:

TE-palvelut

Hankkeen aikana yhteistyötä tehtiin erityisesti TE-palveluiden kotoutumisajan ylittäneiden maahanmuuttajien kanssa työskentelevien työntekijöiden kanssa. Kyseiset työntekijät tavattiin hankkeen alussa, jonka jälkeen heitä tavattiin erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien yhteydessä. Työntekijät jakoivat hankkeen kortteja asiakkailleen ja kannustivat olemaan yhteydessä. Sovimme työntekijöiden kanssa, että hankkeeseen osallistuvat henkilöt ovat itse yhteydessä TE-toimistoon ja kertovat aloittaneensa opiskelun. Osalle opiskelijoista tuli kuitenkin selvityspyyntö opiskelijoiden aloittamisen vuoksi. Tämä olisi ehkä vaatinut tiiviimpää yhteistyötä, jotta opiskelijat olisivat tienneet etukäteen selvityspyynnön saapumisesta. Opiskelijat kokivat selvityspyynnön syyn epäselväksi ja ei-opintoihin-kannustavaksi.

Vauhdittamo

Lahdessa toimi ESR-hankerahoituksella Vauhdittamo-toiminta yli 30-vuotiaille työttömille. He käynnistivät erityisesti maahanmuuttajille suunnatun ohjauspäivän, johon myös Mun elämä –toiminta osallistui. Projektisuunnittelija osallistui joka perjantai keväällä ja kesällä päivystysluontoiseen iltapäivään, jolloin Vauhdittamossa oli myös muita maahanmuuttajien kanssa työskenteleviä tahoja ja maahanmuuttajat pystyivät tulla käymään ja keskustelemaan tilanteistaan eri organisaatioiden edustajien kanssa. Yhteistyö koettiin erittäin toimivaksi ja se selvästi lisäsi ohjautumista Mun elämän toimintaan mukaan.

Liipolan peruskoulu ja päiväkoti

Tapasimme heti hankkeen alussa Liipolan peruskoulun rehtorin ja päiväkodin johtajan. Sovimme heidän kanssa yhteistyöstä. Järjestimme huhtikuun alussa infotilaisuuden koululla, johon kutsuttiin maahanmuuttajavanhempia peruskoulun ja päiväkodin puolelta. Tilaisuuteen saapui kuitenkin vain 1 vanhempi. Olimme suunnitelleet, että järjestämme kuukauden ajan joka viikko ryhmän koulun tiloissa, jossa vanhemmilla olisi mahdollisuus opiskella suomen kieltä.

Suunnittelimme, että kuukauden jälkeen yrittäisimme saada vanhemmat mukaan Harjulassa järjestettävään ryhmään. Valitettavasti

ryhmä ei kuitenkaan toteutunut, sillä vanhempia ei saapunut paikalle. Rehtori ja päiväkodin johtaja olivat kuitenkin hyvin kiinnostuneita ja innostuneita yhteistyöstä. He kertoivat, että olivat jo aikaisemmin pohtineet miten saisivat vanhempia aktivoitua mukaan toimintoihin ja miten voisivat heitä kielellisesti tukea.

Pohdimme mahdollisia syitä sille, että ryhmä ei toteutunutkaan. On mahdollista, että ajankohta (aamu) ei ollut vanhemmille sopiva. On myös ymmärrettävää, että kynnyksen osallistua uuteen toimintaan voi olla joillekin korkea. Kynnyksen madaltaminen vaatisi tiiviimpää yhteistyötä koulun kanssa ja esimerkiksi hankehenkilökunnan osallistumista vanhempainiltoihin tms, jotta toimintaa pääsisi esittelemään suoraan maahanmuuttajavanhemmille.

2.2. Osallistujat

Mun elämän toimintaan osallistui vuoden aikana 47 henkilöä. Seuraavassa kuvassa on esiteltyä mukaan tulleiden henkilöiden taustatietoja.

Mun elämä 2019-2020

47 osallistujaa: 55 % miehiä ja 45 % naisia

Ikäjakauma 21-64 vuotta, keski-ikä 45 v.

Kotimaat:

26 % Venäjä, 13 % Syyria, 11 % Afganistan, 11 % Irak, 4 % Kongon dem. tas., 4 % Viro, 2 % Bangladesh, 2 % Chile, 2 % Eritrea, 2 % Etelä-Afrikka, 2 % Filippiinit, 2 % Intia, 2 % Kuwait, 2 % Norja, 2 % Pakistan, 2 % Somalia, 2 % Thaimaa, 2 % USA, 2 % Uzbekistan, 2 % Valko-Venäjä ja 2 % Vietnam

Koulutustaso:

peruskoulu kesken 7 %
peruskoulu 29 %
lukio /ammattikoulu kotimaassa 20 %
ammattikoulu Suomessa 22 %
yliopisto 20 %
ei koulutusta 2 %

Ohjautuminen:

1. TE-palvelut 28 %
2. Kaveri 22 %
3. Vauhdittamo 9 %
4. -6. Terveyspalvelut 7 %, työhönvalmennus 7 % ja Työpolku 7 %
7. Itse 6 %
8.-9. Alipi 4 % ja Salpaus 4 %

66 %:lla kotoutumisaika päättynyt.

Osallistujat olleet Suomessa 2-14 vuotta.

Toimintaan osallistui myös kotivanhempia. Toiminnan alkaessa kolme henkilöä otti mukaansa alle kouluikäisiä lapsia. Lapsille oli järjestetty muuta toimintaa ryhmän ajalle. Tämän jälkeen lapsia oli mukana myös koulujen loma-aikoina.

Kotivanhempien mukaan saaminen oli yksi projektin tavoitteista. Toimintaan mukaan tuleminen tehtiin heille mahdolliseksi, jonka lisäksi markkinointia kohdennettiin myös esimerkiksi sosiaalityön lapsiperhepalveluille. Tästä huolimatta kotivanhempia ohjautui vain vähän mukaan. Osa opiskelijoita kertoi, ettei halua ottaa lapsia mukaan, jotta he pystyvät keskittymään opiskeluun. He olivat järjestäneet

lastenhoidon muuten ja pystyivät osallistumaan ryhmään mukaan. Mahdollista on myös se, että mukaan olisi tullut enemmän kotivanhempia, jos olisimme hankkeen puitteissa voineet tarjota lastenhoidon ryhmiin osallistumisen ajaksi.

3. KOULUTUSPILOTIN SISÄLTÖ JA TOIMINTA

Toiminta koostui kahden eri teeman alla toteutetusta toiminnasta. Nämä teemat olivat Maahanmuuttajien kielitaidon vahvistaminen (teema 1) ja Maahanmuuttajien yhteiskunta- ja työelämätaidojen vahvistaminen (teema 2).

3.1. Ryhmätoimintojen toteutus

Maahanmuuttajien kielitaidon vahvistaminen (3 h viikossa)

Teemaa toteutettiin kahden eri ryhmän avulla. Toinen ryhmä sisälsi kielitaitoa vahvistavia harjoituksia ja oppilaat olivat pääasiassa kielitaidoltaan tasoilla A2-B1. Opiskelijoille annettiin myös itsenäisesti tehtäviä harjoituksia joka viikolle.

Toinen ryhmä kokoontui iltapäivisin. Ryhmä sisälsi aluksi alkeistason harjoituksia, mutta loppuvuonna 2019 ryhmä painottui erityisesti kirjoittamisharjoituksiin. Muutimme ryhmän painopisteitä opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Maahanmuuttajien yhteiskunta- ja työelämätaitojen vahvistaminen (3 h viikossa)

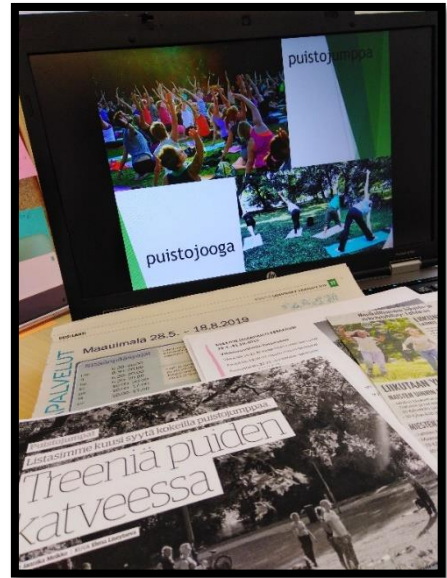
Teemaa toteutettiin yhden ryhmän avulla. Alkeistason opiskelijat osallistuivat ainoastaan teeman I toteutukseen.

Tämän teeman tärkeimmät aihe-alueet olivat:

- suomalainen työelämä ja työnhaku
- koulutusjärjestelmä, ammatit ja ammatinvalinta
- suomalainen kulttuuri
- hyvinvointi ja vapaa-aika
- oman osaamisen tunnistaminen ja itsetuntemus
- ryhmätyötaidot ja sosiaaliset sekä itsearviointitaidot

Toiminnan aikana järjestimme myös erilaisia vierailuja ja teemapäiviä. Näitä oli esimerkiksi:

- kirjastovierailu ja kirjaston tarjoamat mahdollisuudet suomen kielen oppimiseen
- MultiCulti
- kesäjuhlat
- itsenäisyyspäivä
- elävä ammattikirjasto
- taidevierailu
- Oloposte-vierailu ja toiminnallinen taidepäivä yhdessä

kesäharrastusten pohdintaa

omien arvojen pohdintaa

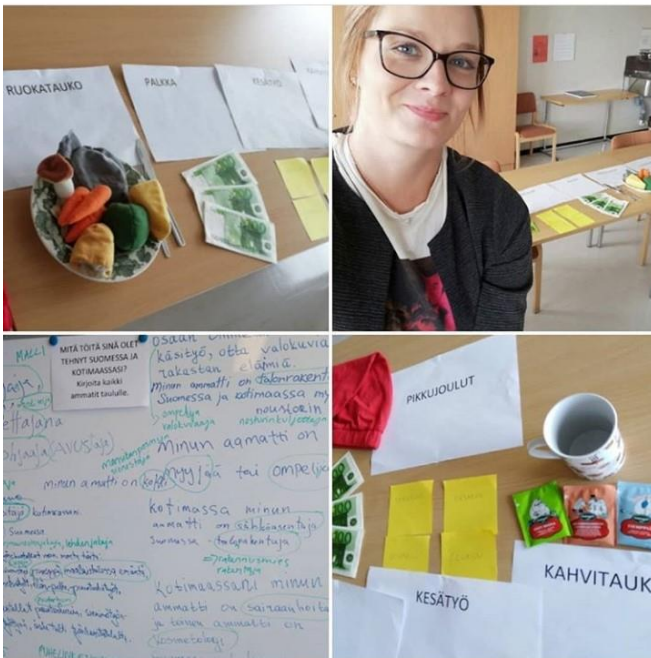
Opiskelijoilla oli myös mahdollisuus osallistua kuntosalille ryhmäpäivän jälkeen. Alussa jaoinme kuntosalivuorot vuoroviikoin miesten ja naisten kesken. Tarvetta tälle ei kuitenkaan ollut muutaman kuukauden jälkeen, joten vuorot yhdistettiin.

Tutustuminen MultiCultin toimintaan ja yhteinen kokkailuhetki

harjulanmaahanmuuttajatyo

Työelämäpainotteinen toiminnallinen päivä tutustuen työelämäsanastoon ja opiskelijoiden työhistoriaan

3.2. Henkilökohtainen tuki ja ohjaus

Osallistujille tarjottiin toiminnan aikana henkilökohtaista tukea ja ohjausta. Tapaamiset olivat joko ryhmäpäivän aikana tai jonakin toisena ajankohtana. Lisäksi järjestimme lähes koko hankkeen ajan ”teetä ja tehtäviä”-päivän aikana mahdollisuuden tulla tekemään koti- ja lisätehtäviä tuetusti. Lisäksi opiskelijat pystyivät tapaamaan toisiaan hieman vapaamuotoisemmin. Teetä ja tehtäviä –päivässä oli mukana opiskelijoita koko hankkeen ajan 1-5 hlö / kerta.

Henkilökohtainen tuki liittyi erityisesti erilaisiin tukiiin liittyviin asioihin, työnhakuun ja ammatinvalintaan. Osa opiskelijoista tarvitsi tukea myös koulutukseen hakeutumiseen. Opiskelijat olivat itse hyvin aktiivisia pyytämään apua erilaisiin asioihin, kun taas osa opiskelijoista ei kokenut tarvitsevansa henkilökohtaista tukea.

3.3. Etätoteutus 18.3.–31.3.

Korona-tilanteen vuoksi toiminta jouduttiin siirtämään verkkoon ja etänä tapahtuvaksi ajalla 18.3.–31.3. Valitettavasti tämä kohdentui osallistujien kannalta hyvin hankalaan aikaan, sillä hankkeen loppuvaiheessa osallistujia oli tarkoitus tukea jatkopolkujen pohdinnassa ja esimerkiksi työnhaussa. Monella opiskelijalla oli tavoitteena päästä työkokeiluun tai palkkatyöhön.

Etätoteutuksen aikana opiskelijat saivat tehtäviä kaksi kertaa viikossa. Lisäksi opiskelijoiden kanssa oltiin yhteydessä puhelimen, sähköpostin ja Facebookin avulla. Opiskelijoilta kyseltiin kuulumisia ja erityistä huomiota kiinnitettiin niihin opiskelijoihin, jotka eivät palauttaneet tehtäviä tai muuten reagoineet annettuihin tehtäviin. Opiskelijoille kerrottiin myös mahdollisuudesta saada tukea tehtävien tekemiseen. Kahden viikon aikana käsiteltyjä teemoja olivat korona ja sen vaikutukset omaan arkeen, Suomen historia, selkouutiset ja oma hyvinvointi.

4. TULOKSET JA TOIMINNAN ARVIOINTI

4.1. Tavoitteet

Alkuperäisen suunnitelman mukaan koulutuspilotin määrällisenä tavoitteena oli saada toimintaan mukaan 50 osallistujaa 22 kuukauden aikana. Toimintaan myönnetty rahoitus riitti kuitenkin hieman yli vuodelle, joten määrällisen tavoitteen voitiin ajatella olevan puolet tästä eli 25 opiskelijaa. Määrällinen tavoite ylitettiin tällöin reilusti, sillä toiminnassa oli mukana 47 opiskelijaa vuoden aikana.

Määrällinen tavoite saavutettiin myös opetuksen määrässä sillä heti ensimmäisten opiskelijoiden tultua toimintaan mukaan, perustimme ryhmät. Lähes jokainen opiskelija osallistui ryhmätoimintaan 6 h viikossa, jonka lisäksi heillä oli mahdollisuus henkilökohtaiseen tukeen. Tavoitteena oli myös dokumentoida pilotin pohjalta toimintamalli ja tulokset. Myös tämä tavoite saavutettiin.

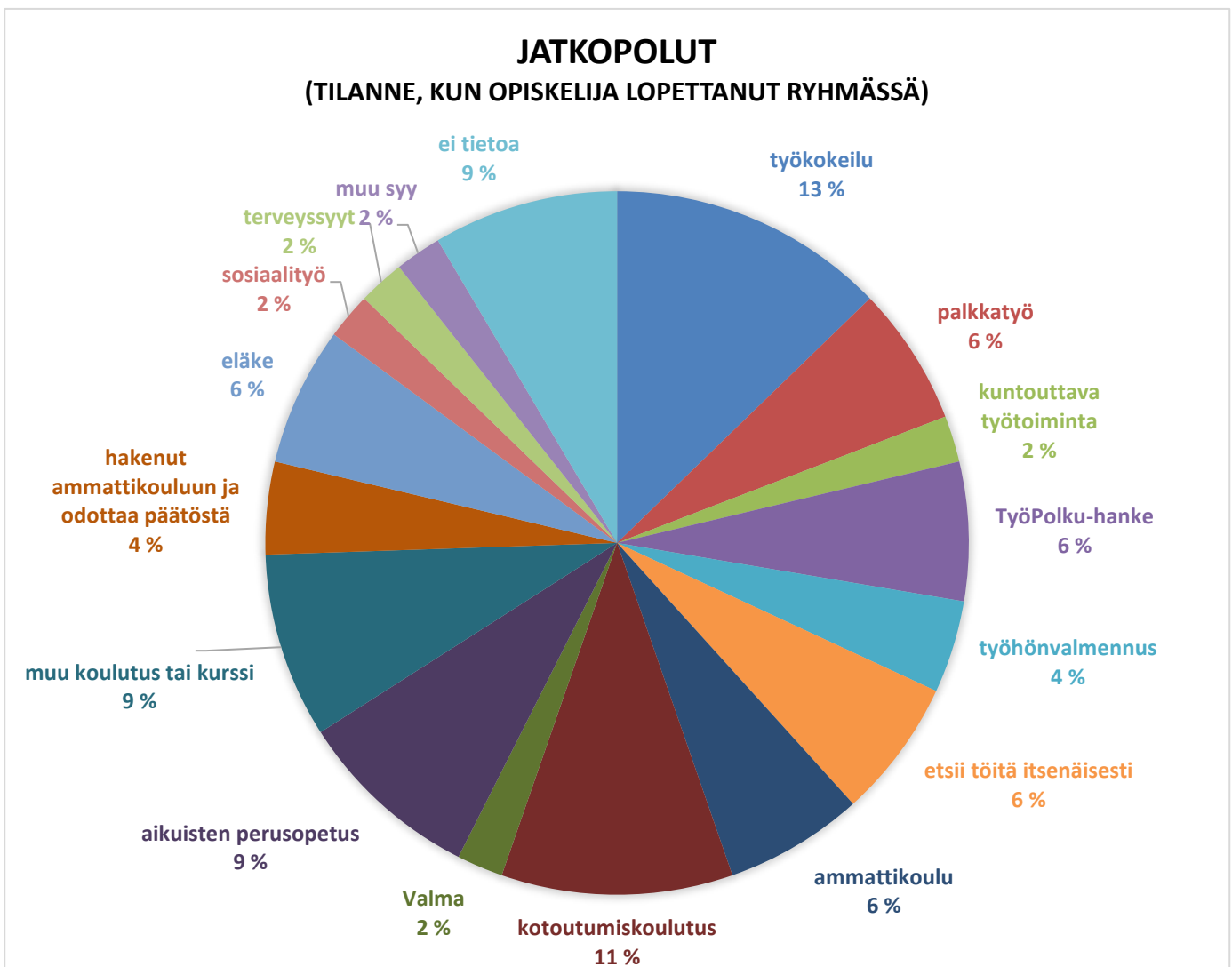
Erään opiskelijan leipoma kakku kesäjuhlia varten

Laadullinen tavoite oli, että 50 % osallistujista kokee kielitaitonsa ja valmiuksiensa parantuneen toiminnassa mukana olon aikana. Tavoitteena oli myös, että 50 % osallistujista jatkaisi projektista pidempikestoisiin opintoihin, työhön tai yrittäjäksi.

Tavoitteiden arviointia

TAVOITE 1. Vahvistaa osallistujien kielitaitoa → 50 % osallistujista kokee kielitaitonsa vahvistuneen	
Onnistumiset: - kaksi ryhmää mahdollisti eriyttämisen aluksi kielitaidon ja myöhemmin tavoitteiden mukaan (jatko-alkheet, jatko-kirjoittamispainotteisuus) - opiskelijoiden tarpeiden huomioinen pienen ryhmäkoon ansiosta - Harjulan monipuoliset mahdollisuudet kielen oppimisen tukemiseen (materiaalit, digi, yhteistyö muiden hankkeiden kanssa) - projektityöntekijän antama tuki tärkeää	Haasteet: - vähäiset opetustunnit - opiskelijoiden nopea vaihtuvuus ajoittain - kielitaitotestien järjestäminen haastavaa - yhteistyö teema 2:n kanssa ajoittain vaikeaa (osien tukeminen toisiaan ja sisältöjen linkittäminen) - digitaalisia ympäristöjä olisi voitu hyödyntää enemmän
→ opiskelijoista 100 % koki kielitaitonsa parantuneen toiminnassa mukana olon aikana (vastanneita 17% opisk.)	
TAVOITE 2. Vahvistaa osallistujien yhteiskunta- ja työelämätaitoja → 50 % osallistujista jatkaa pitkäkestoisiin opintoihin, työhön tai yrittäjäksi	
Onnistumiset: - opiskelijoiden korkea motivaatio - monipuolisten menetelmien hyödyntäminen - paljon mahdollisuuksia sisältöjen suunnitteluun ja toteutukseen - Harjulan laaja yhteistyöverkosto	Haasteet: - vähäiset opetustunnit, joten kaikkea tarvittavaa ei ollut mahdollista järjestää - eriyttäminen ajoittain haastavaa ryhmän kielitaitotaserojen vuoksi (vain 1 ryhmä tässä teemassa) - ryhmäytyminen ajoittain vaikeaa suuren vaihtuvuuden ja vähäisten opetustuntien vuoksi
→ opiskelijoista 36 % jatkoi pitkäkestoisiin opintoihin, työhön tai yrittäjäksi (ml. työkokeilu, palkkatyö, ammattikoulu, perusopetus, Valma) ja jos mukaan luetaan myös koto-koulutus, niin osuus 47 %	
TAVOITE 3. Osallistujien omien tavoitteiden kirkastaminen ja polun löytäminen niiden saavuttamiseksi → 50 % osallistujista jatkaa pitkäkestoisiin opintoihin, työhön tai yrittäjäksi	
Onnistumiset: - opiskelijoiden korkea motivaatio päästä eteenpäin - opiskelijoiden suuri mielenkiinto suomalaista kulttuuria, koulutusjärjestelmää ja työelämää kohtaan - alueen muiden toimijoiden mahdollisuudet tukea hankkeen päätyttyä (esim. TyöPolku auttaa työkokeiluasioissa) - opiskelijoiden oma aktiivisuus	Haasteet: - itsetuntemus aiheena vaikea joillekin opiskelijoille - osalla heikko kielitaito esteenä työllistymiselle (hankeaika ei ollut riittävä osalle opiskelijoita) - alueen heikot työllistymismahdollisuudet - koronatilanteen luomat vaikeudet tehdä suunnitelmia - kotoutumisajan ylittäneille maahanmuuttajille suunnattuja palveluita vähän alueella
→ opiskelijoista 36 % jatkoi pitkäkestoisiin opintoihin, työhön tai yrittäjäksi (ml. työkokeilu, palkkatyö, ammattikoulu, perusopetus, Valma) ja jos mukaan luetaan myös koto-koulutus, niin osuus 47 %	
TAVOITE 4. Vahvistaa osallistujien työelämä- ja opintovalmiuksia → 50 % osallistujista kokee valmiuksiensa parantuneen	
Onnistumiset: - opiskelijoiden korkea motivaatio - monipuolisten menetelmien hyödyntäminen valmiuksien parantumiseksi	Haasteet: - maahanmuuttajien työllistyminen vaikeaa alueella - heikot työelämävalmiudet (hankeaika ei riittänyt osallistujalle) - ”oikeiden” syiden löytäminen vaikeaa, miksi opiskelija ei etene - koronatilanteen luomat vaikeudet päästä opiskelemaan (kielitestien peruminen) tai työkokeiluun - digitaalisia ympäristöjä olisi voitu hyödyntää enemmän
→ varsinaiseen loppupalautteeseen vastanneista opiskelijoista 100 % koki valmiuksiensa parantuneen (vastanneita 17% osallistujista). Esim. työelämätaitojen parantuminen ka 4,4/5 & ltsestä ja osaamisesta kertominen ka 4/5	

Opiskelijoilla oli hyvin monenlaisia jatkopolkuja kurssin päättäessään. **Työelämään tähtääviä opiskelijoita oli yhteensä 37 %** ja heidän jatkopolkunsa oli työkokeilu, palkkatyö/yrittäjyys, kuntouttava työtoiminta, Työpolku-hanke tai työhönvalmennus sekä 3 opiskelijaa, jotka haluavat etsiä itsenäisesti töitä projektin päätyttyä. Kolme opiskelijaa jatkoi töitä kurssin päätyttyä ja heistä yksi toimii yrittäjänä. Kaikilla kolmella oli työpaikat jo heidän aloittaessaan toiminnan, mutta he kokevat tarvitsevansa kielitaidon vahvistamista, jonka vuoksi osallistuivat kurssille. **Opiskelijoista 37 % siirtyi opiskelemaan kurssin päätyttyä.** Opiskelut jatkuivat ammattikoulussa, aikuisten perusopetuksessa, kotoutumiskoulutuksessa, valmentavassa koulutuksessa tai muulla kurssilla, joita olivat yrittäjäkurssi, Yki-testiin valmentava koulutus tai muu suomen kielen koulutus. Mukana oli myös kaksi opiskelijaa, jotka olivat hakeneet ammatilliseen koulutukseen, mutta odottivat päätöstä koulupaikan saamisesta.

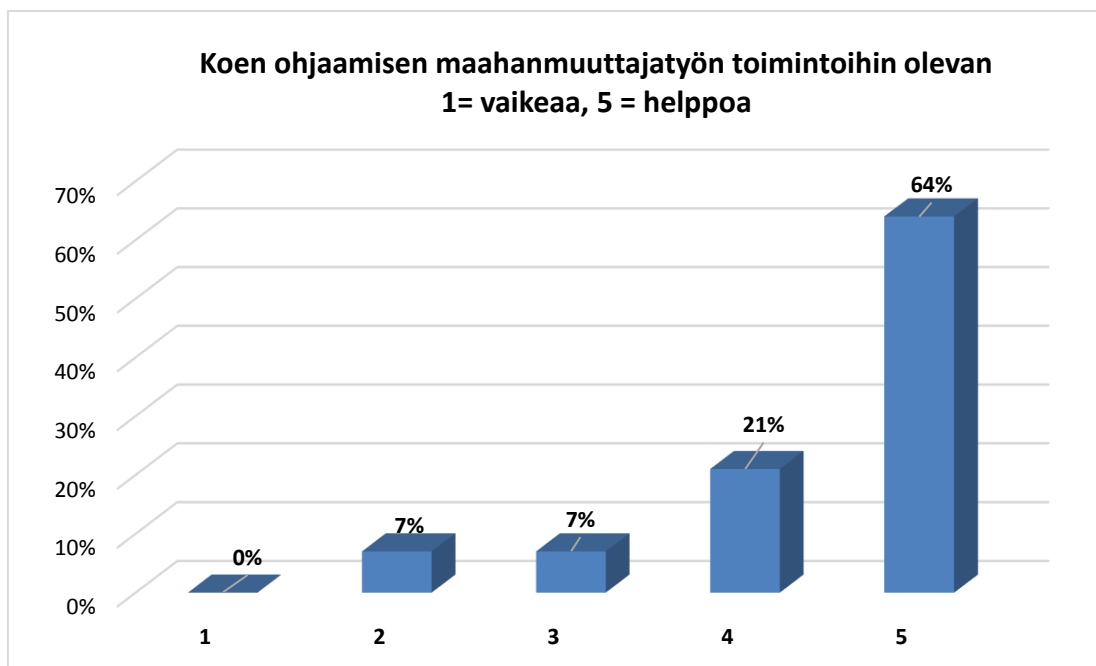
Opiskelijoilla oli myös terveydellisiä syitä, joiden vuoksi he päättivät kurssilla. Lisäksi kolme opiskelijaa

siirtyi kurssin aikana eläkkeelle tai he odottivat eläkepäättöstä kurssin päättyttyä. Neljän opiskelijan kohdalla tilanne oli epäselvä, sillä he eivät enää saapuneet kurssille tai vastanneet yhteydenottoihin.

4.2. Saatu palaute

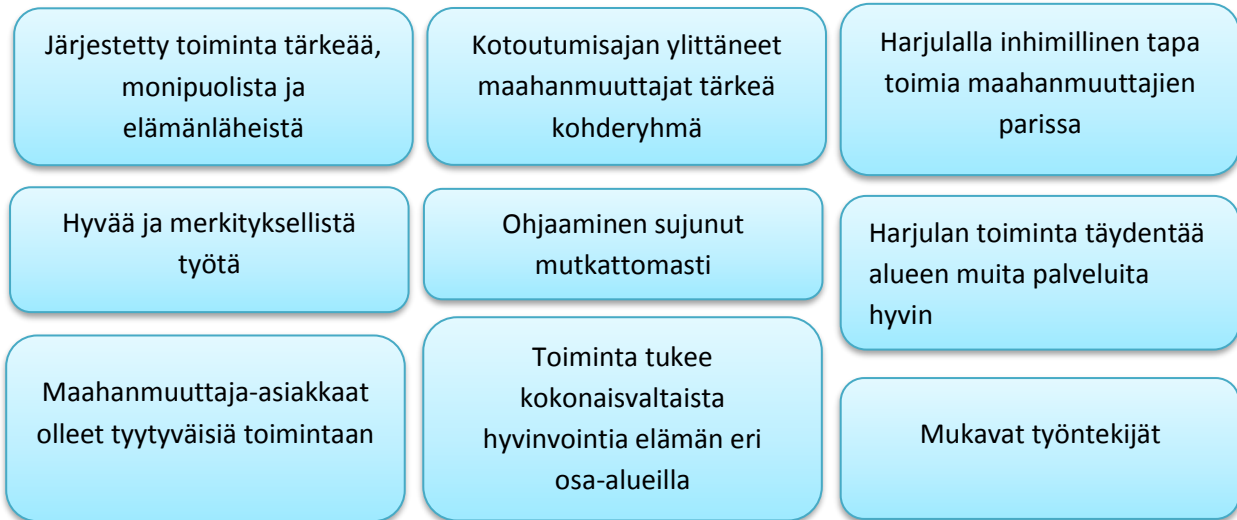
Verkostotyö

Maaliskuussa 2020 järjestimme Harjulan maahanmuuttajatyön verkostolle palautekyselyn toimintaan liittyen. Kyselyyn vastasi 14 henkilöä esimerkiksi TE-palveluista, sosiaalityöstä, oppilaitoksista ja hanketoiminnoista. Vastaajista 72 % oli ohjannut asiakkaita mukaan Mun elämän toimintaan. Vastaajilta kysyttiin kuinka helppoa asiakkaiden ohjaaminen palveluihin on. Suurin osa vastaajista kokee ohjaamisen olevan helppoa.

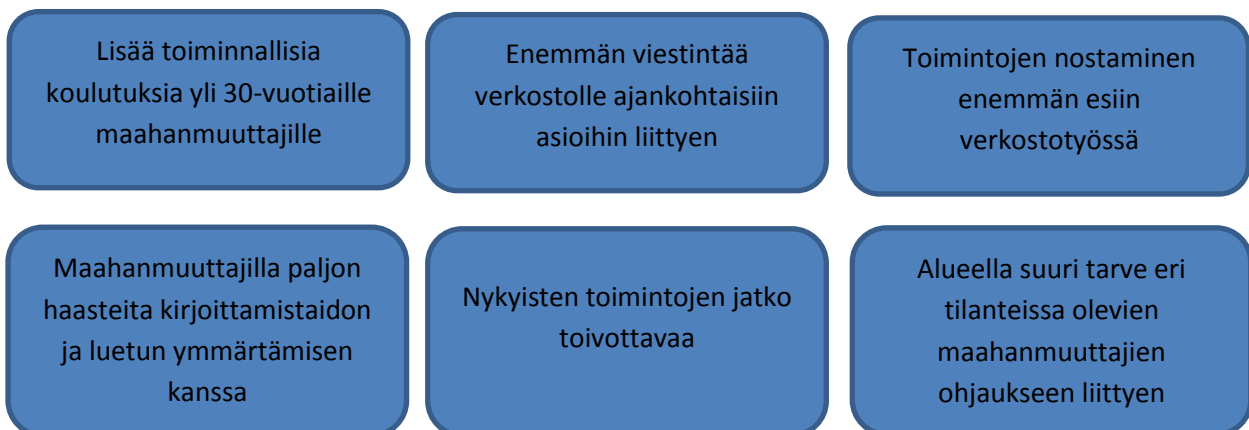

Kyselyssä pyydettiin myös ideoita yhteistyön kehittämiseen. Suurin osa vastaajista kokee yhteistyön olevan riittävää ja erityisesti yhteistyötapaamiset koettiin hyväksi. Osa vastaajista kokee, että esimerkiksi infokirje ja avoimet ovet lisääisivät yhteistyötä ja niiden avulla olisi parempi pysyä ajan tasalla käynnissä olevista toiminnoista.

Maahanmuuttajatyölle annetussa palautteessa nousivat esiin seuraavat teemat:

Verkoston ajatuksia kehittämiskohteisiin liittyen:

Opiskelijoilta saatu palaute

Tavoitteena oli saada palautetta mahdollisimman monelta opiskelijalta toiminnan aikana. Valitettavasti tämä osoittautui hyvin haastavaksi, sillä suurin osa opiskelijoista lopetti kurssin niin, etteivät he enää saapuneet paikalle. Lisäksi koronatilanne loi haasteita palautteiden saamiselle kurssin päätyttyä etäopetuksena. Loimme sähköisen palautekyselyn, mutta siihen tuli ainoastaan 7 vastausta. Lisäksi yksi opiskelija antoi palautetta kirjallisen palautekyselyn avulla. Yhteensä palautetta antoi siis 8/47 opiskelijaa eli 17 % osallistujista.

Palautteessa pyydettiin arvioimaan väittämiä asteikolla 1-5, jossa 5 oli paras arvio. Laskimme keskiarvot väittämille.

Sain tietoa miten voin itsenäisesti opiskella suomea kotona 4,75 / 5

Ryhmä oli sopiva minulle 4,6 / 5

Ryhmässä oli hyvä ilmapiiri 4,6 / 5

Sain riittävästi henkilökohtaista tukea ja ohjausta opettajilta 4,6 / 5

Sain tietoa suomalaisesta kulttuurista 4,5 / 5

Opin lisää suomalaisesta työelämästä 4,4 / 5

Kurssille osallistuminen kasvatti motivaatiotani opiskella tai päästä töihin 4,25 / 5

Suomen kielen taitoni parani kurssin aikana 4,25 / 5

Kurssille osallistuminen auttoi suunnittelemaan tulevaisuutta Suomessa 4 / 5

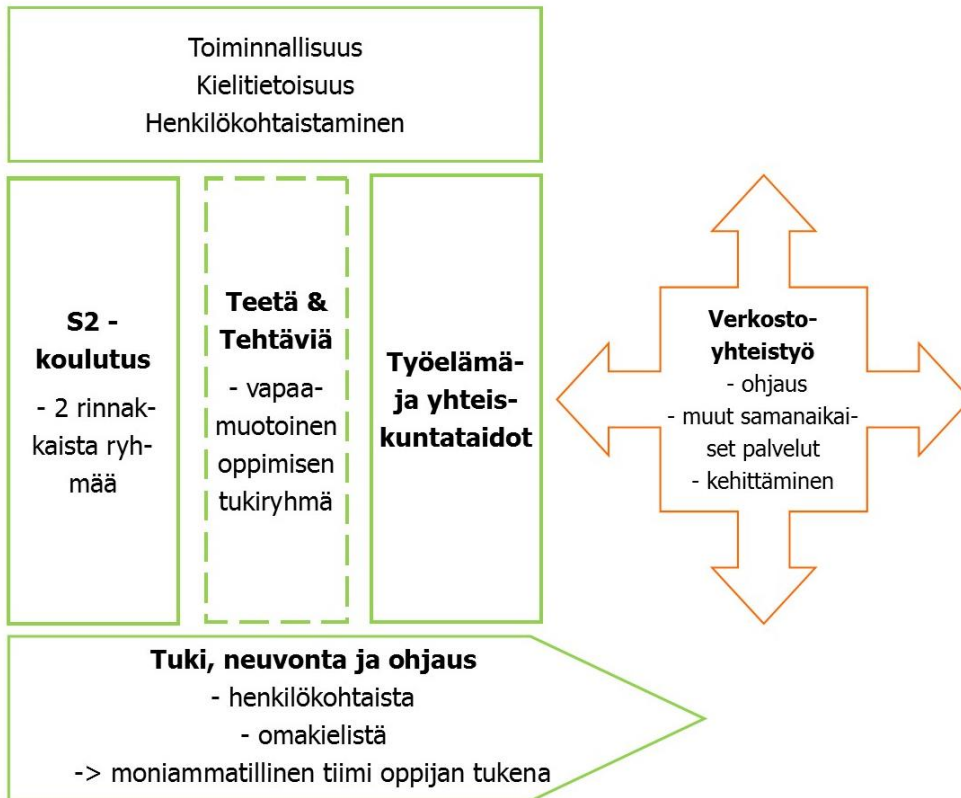
Sain tietoa eri ammateista ja opiskelusta Suomessa 4 / 5

Opin kertomaan itsestäni ja omasta osaamisestani suomeksi 4 / 5

Ryhmään osallistuminen lisäsi rohkeutta puhua suomea 3,6 / 5

4.3. Pilottimalli

KOHTAA - TEE YHDESSÄ - TUNNISTA OSAAMINEN & VOIMAVARAT

Mun elämä -koulutuksen toimintamalli

Tämän pilottihankkeen keskeinen havainto koulutuksen toimintamallin suhteen oli, että moninaisen osallistujajoukon kohdalla parhain tulos saavutetaan henkilökohtaisella ja kohtaavalla työotteella, jossa oppija kohdataan ja nähdään yksilönä ja hänellä on mahdollisuus vaikuttaa toimintaan. Tämä edellyttää henkilöstöltä joustavia työtapoja ja monipuolista osaamista sekä riittävästi aikaa. Sisällöllisten raamien ja teemojen tulee olla riittävän väljästi etukäteen määriteltyjä, että osallistujilla on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa niihin ja että niitä voidaan kohdentaa tarpeiden mukaisesti palvelemaan monimuotoista kohderyhmää.

Opiskelijoiden omaan motivaatioon ja kokemukseen vaikutti paljon myös se, että henkilökohtaista ohjausta ja tukea oli saatavilla myös arabiaksi sekä se, että heitä voitiin tilanteen mukaan ja luottamuksen kasvaessa tukea usein myös asioissa, jotka eivät liittyneet suoraan varsinaiseen teemaan, mutta joilla oli vaikutusta esimerkiksi yleiseen hyvinvointiin omassa arjessa ja sitä kautta oppimiseen.

Osallistumisen määrääjättömyys ja ns. non stop –aloittamisen mahdollistaminen tuo monia käytännön haasteita toimintaan ja ryhmäytymiseen. Mutta ne kuitenkin lisäävät saavutettavuutta ja kasvattavat opiskelijan motivaatiot, joten hyödyt ovat haittoja suuremmat. Opiskelijan omaa motivaatiota kasvattaa myös toiminnan vapaaehtoisuus ja sanktioimattomuus. Kääntöpuolena tässä on vähäinen viikkotuntimäärä, jotta se ei vaikuta negatiivisesti osallistujan toimeentuloon tai muihin palveluihin. Toisaalta monen elämäntilanne ei muutoinkaan mahdollistaisi juuri sillä hetkellä sitoutumista kokopäiväisiin ja pidempikestoisiin opintoihin. Pieni ryhmäkoko auttaa ja edistää monissa tilanteissa oppimista ja motivaatiota.

Kielitietoisuuden eri ulottuvuudet näkyvät Mun elämä -toimintamallissa, niin että tunnistetaan kielen keskeinen merkitys kaikessa toiminnassa – ei vain pelkästään kielenopetuksen osiossa. Esimerkiksi opiskelijat osallistuvat usein monikielisten oppimateriaalien ja pelien tuottamiseen itse ja toiminta suunnitellaan aina niin, että se vahvistaa myös kielellistä kehitystä, vaikka pääteema olisi työelämävalmiudet.

Mun elämä -toimintamallissa toiminnallisuudella tarkoitetaan yhdessä suunnittelua ja tekemistä turvallisessa ryhmässä omien tavoitteiden saavuttamiseksi sekä toiminnallista kielikäsitystä. Siinä ei ole keskeisintä opiskelijan kieliopillinen osaaminen ja rakenteellinen virheettömyys vaan kielen käyttäminen itsensä ilmaisemiseksi ja yhteiskunnassa toimimiseksi.

5. YHTEENVETO

Kuten moninaisista opiskelijoiden jatkopoluista pilotin aikana voidaan päätellä, opiskelijoiden omat tavoitteet, valmiudet ja lähtötilanne vaihtelivat erittäin merkittävästi. Näin ollen opiskelijat hyötyivät erityisen paljon maltillisen kokoisessa ryhmässä oppimisesta sekä henkilökohtaisesta tuesta, jotta jokaisen oma tilanne voitiin ottaa mahdollisimman monessa huomioon. Tämä taas ei olisi mahdollista ilman riittävää resurssointia.

Joustavalla ja omaehtoisella koulutuksella on mahdollista tavoittaa monia sellaisia maahanmuuttajataustaisia henkilöitä, jotka ovat pudonneet muiden koulutusten ulkopuolelle tai heidän tilanteensa ei muuten mahdollista esimerkiksi kokoaikaisiin opintoihin osallistumista tai heidän on nykytilanteessaan käytännössä lähes mahdoton työllistyä, vaikka he olisivat asuneet Suomessa jo useita vuosia. Parantuneella kielitaidolla sekä oppimis- ja työelämätaidoilla on merkittävä rooli yksilön ja hänen läheistensä hyvinvoinnille sekä mahdollisuuksille osallistua yhteiskuntaan ja työelämään.

Tulevaisuudessa olisi ensiarvoisen tärkeää löytää tämän tyyppiselle joustavalle ja muita koulutuksia ja palveluita täydentävälle koulutukselle pysyvyyttä sekä pidempikestoista rahoitusta. Maahanmuuttajien määrä on meillä kasvanut viime vuosina merkittävästi. Nähtävissä on jo, että se joukko, joiden oppimista nykymuotoinen maahanmuuttajakoulutusjärjestelmä ei palvele parhaimmalla mahdollisella tavalla, kasvaa koko ajan. Heidän osaltaan se voi tarkoittaa merkittävää kotoumispolkujen pitkittymistä tai jopa kokonaan opintojen ja työelämän ulkopuolelle jäämistä, jos he eivät saa riittävästi tukea varsinaisen kotoutumisajan päätyttyäkin.

Muulla tehtyjen kokeilujen ja tämän pilotin kokemusten perusteella tätä voisi pilottia voisi laajentaa ja kehittää tulevaisuudessa eri tavoin. Lastenhoidon tarjoamisesta ryhmien ajaksi sen sijaan, että lapset olisivat vanhempansa mukana ryhmässä, on moni toimija saanut hyviä kokemuksia. Se on lisännyt merkittävästi kotivanhempien mahdollisuutta ja motivaatiota osallistua toimintoihin. Lisäksi ryhmien eriyttäminen ja jakaminen jossain määrin esimerkiksi päätavoitteen (opiskelu tai työ) tai kielitaidon lähtötason mukaan voisi joissain tilanteissa edistää ja nopeuttaa etenemistä.

Myös yksi mahdollinen jatkohankkeen teema voisi olla aiempaa tiiviimpi yhteys työelämään jo osallistumisen aikana. Koulutukseen voisi joustavasti yhdistää esimerkiksi eri mittaisia työelämään ja ammatteihin tutustumisjaksoja työpaikoilla tai oppilaitoksissa.

Nämä luonnollisesti vaativat pilottia enemmän resursseja.

Kokonaisuutena arvioiden pilottihanke oli erittäin onnistunut. Osallistujat olivat motivoituneita, heidän osaamisensa ja muuta valmiutensa kehittyivät sekä he pääsivät eteenpäin omilla jatkopoluillaan. Alueen muilta toimijoilta saatu palaute on ollut kiittävää ja yhteisesti olemme tunnistaneet tarpeen monimuotoisille ja joustaville koulutuspoluille jatkossakin.